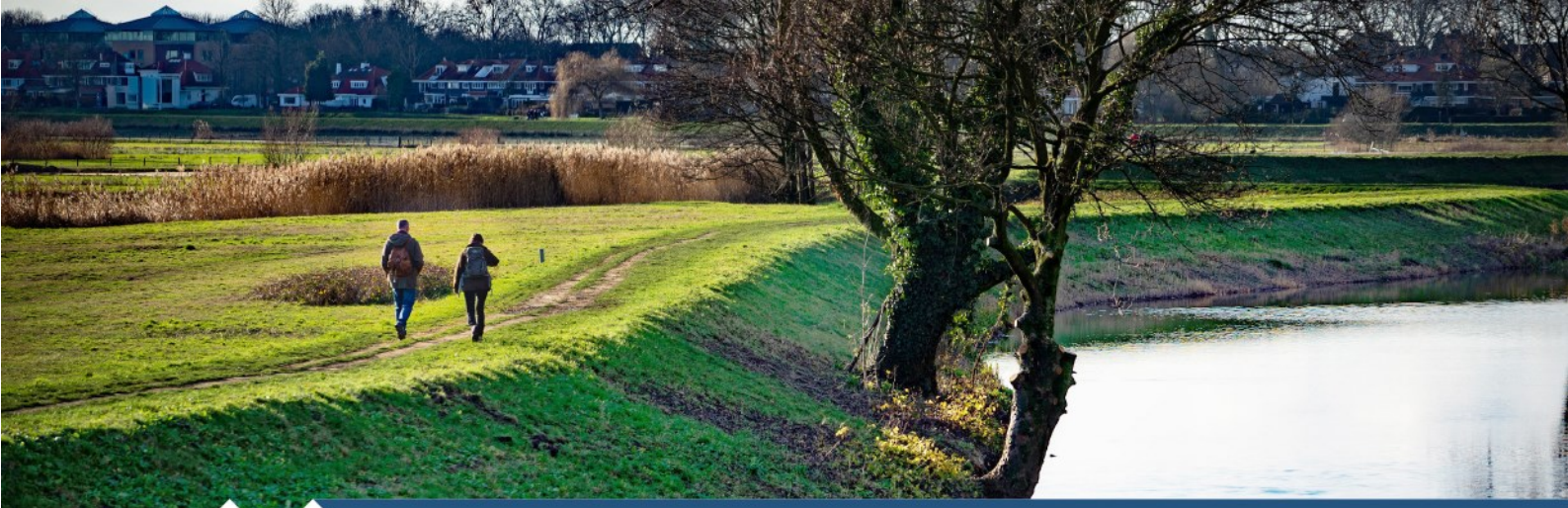

CONCEPT

Jaarplan en begroting 2024 RNOB

Versie voor mogelijkheid indienen zienswijzen voor gemeenteraden en AB-waterschappen

RNOB

Nieuwe focus in samenwerken

Voor u ligt het jaarplan van 2024, alweer het laatste jaar van de huidige convenantsperiode. Het uitgangspunt van dit jaarplan is de prioritering van de Samenwerkingsagenda die in 2023 is uitgevoerd. We hebben met deze prioritering de balans opgemaakt: doen we nog steeds de juiste dingen en doen we die goed. De aanleiding hiervoor waren de nieuwe bestuursakkoorden na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 maar ook het nieuwe regeerakkoord (2021), de effecten van de oorlog in Oekraïne en toegenomen urgentie van diverse maatschappelijke opgaven.

De uitdaging hierbij is wel dat de besluitvorming over de genoemde prioritering in de afzonderlijke gemeenteraden en AB-waterschappen parallel loopt met het opstellen van dit jaarplan. Mocht deze besluitvorming tot andere accenten leiden, dan wordt dat verwerkt in de werkplannen 2024. Hebben deze wijzigingen invloed op de capaciteit en middelen, dan worden die meegenomen in het voorstel voor onze nieuwe Samenwerkingsconvenant 2025-2028. Over deze samenwerkingsafspraken nemen de gemeenteraden en AB-waterschappen voor de zomer van 2024 een besluit.

Het betekent in elk geval dat we met meer politiek-bestuurlijke focus gaan samenwerken aan ‘goed leven, wonen en werken’ in onze regio. *Gebiedsgericht* en *integraal* zijn de kernwoorden die hierbij horen. Want de vele gebiedsgerichte Rijksprocessen die in 2022 gestart zijn, zullen ook in 2023 en 2024 goed moeten landen in de gemeenten en waterschappen. Voorbeelden hiervan zijn de Woondeals en Nationaal Programma Landelijk Gebied. Daarnaast wordt in 2024 het programma Brabant Schakelt uitgevoerd, dat in 2023 van start is gegaan. Onder dit programma vallen drie sporen: verstedelijking, Brabants Programma Landelijk Gebied en Klimaat en Energie. Opgaven die binnen onze regionale samenwerking zeer actueel zijn.

Om de uitvoering van al deze plannen in goede banen te leiden, trekken gemeenten, waterschappen, RNOB, provincie en Rijk samen op als één overheid. Dit vraagt om een goede afstemming van de processen op de verschillende niveaus en goed aangehaakt blijven; een werkwijze die bij het opstellen van dit jaarplan nog in ontwikkeling is. Voor RNOB is in elk geval een rol weggelegd in de verbinding tussen Rijk en provincie enerzijds en de gemeenten en waterschappen anderzijds.

Met elkaar hebben we dus een belangrijke opdracht om de verschillende processen waar we met meerdere overheden schakelen goed in te bedden in onze regionale processen. En met de juiste focus. Dat vraagt dus om een goede verbinding binnen de regio: bestuurlijk, ambtelijk en met de gemeenteraden en AB-waterschappen. Alleen dan kunnen we de opgaven integraal oppakken en programma’s op inhoud en proces efficiënt en effectief aan elkaar koppelen. Daar is de Regio Deal een mooi voorbeeld van: een mooie oefening van opgaven met elkaar verbinden en integraal samenwerken. In 2024 hopen we een nieuwe Regio Deal te kunnen afsluiten.

Wij zijn een regio van aanpakkers. Dus laten we deze uitdagende klus vooral samen gaan klaren. Want dat is nodig voor de welvaart en het welzijn van onze inwoners en een gezonde toekomst van Noordoost-Brabant. Graag tot snel ziens in onze mooie regio!

Jack Mikkers,
Voorzitter RNOB

René Peerenboom,
Regiomanager RNOB

Maart 2023

Noot: Hyperlinks werken niet in de versie van het jaarplan 2024 die via iBabs wordt verspreid. De versie met werkende hyperlinks, is beschikbaar op www.rnob.nl/publicaties.

Inhoudsopgave jaarplan 2024

Nieuwe focus in samenwerken 2
Opzet jaarplan 5
1. Vitale Leefomgeving 6
1.1. Klimaatadaptatie 6
1.2. Natuur en Landschap 7
1.3. Energietransitie 7
1.4. Transitie Landbouw 8
2. Duurzaam bereikbaar 10
2.1. Verkeersveiligheid 10
2.2. Slimme en schone mobiliteit 10
2.3. Robuuste infrastructuur 11
3. Aantrekkelijk vestigen 12
3.1. Vestigingslocaties 12
3.2. Innovaties en bedrijvigheid 13
3.3. Experimenteerruimte 13
4. Behoud van talent 15
4.1. Blijfklimaat 15
4.2. Wonen 16
5. Een sterk verhaal 17
6. Samenwerking 18
6.1. Bestuurlijke samenwerking 18
6.2. Nationale samenwerking 19
6.3. Internationale samenwerking 20
7. Communicatie en organisatie 21
7.1. Communicatie 21
7.2. Financieel beheer, personeel en huisvesting 21
8. Begroting 2024 22
Bijlage 1: Samenhang opgaven en programma's 24

Opzet jaarplan

Het jaarplan 2024 is gebaseerd op de volgende vijf uitgangspunten:

De Samenwerkingsagenda is leidend

De opgaven uit de Samenwerkingsagenda 'Richting 2030' zijn leidend voor de jaarplannen. Deze opgaven hebben betrekking op leefomgeving, ruimte, mobiliteit en wonen en het vestigingsklimaat. De ambitie is een slimme, veerkrachtige regio, op weg naar een circulaire economie. Een regio waarin ruimte blijft om te pionieren. Waarin hard wordt gewerkt en het leven nog steeds goed is.

Een regio waarin ook stad en platteland met elkaar in balans zijn, waar we elkaar waarderen en elkaar ook nodig hebben. Een regio met sterke steden met een menselijke maat en een leefbaar platteland dat aan de basis staat van een duurzame, slimme en maatschappelijk houdbare voedselproductie. Omgaan met én inspelen op veranderingen vormen dus de rode draad in deze Samenwerkingsagenda.

De Samenwerkingsagenda ‘Richting 2030’ is in 2020 door alle gemeenteraden en AB-waterschappen vastgesteld.

Jaarplan op hoofdlijnen

Dit jaarplan is wederom op hoofdlijnen. De verdieping van het jaarplan vindt plaats in de tweede helft van 2023, met aparte werkplannen voor de programma’s. De betreffende portefeuillehoudersoverleggen stellen deze werkplannen vast. Daarna worden de werkplannen ter informatie aan de gemeenteraden en waterschapsbesturen voorgelegd.

Jaarplan in één oogopslag

Met dit jaarplan stellen we ook een apart jaarplan in één oogopslag op. Dit doen we om de belangrijkste activiteiten in 2024, de regionale samenwerkingsagenda en het verhaal van RNOB beter te kunnen vertellen.

Binnen de financiële kaders

De begroting in dit jaarplan blijft binnen de vastgestelde financiële kaders. We vragen geen extra bijdrage. Ook het leveren van ambtelijke en bestuurlijke capaciteit vanuit de deelnemende gemeenten en waterschappen blijft (nagenoeg) onveranderd.

Staat van de Regio als peilstok

Eind 2022 lanceerden RNOB en AgriFood Capital gezamenlijk de Staat van de Regio Noordoost Brabant. Deze monitor is een beleidsinstrument om op regionaal niveau nog beter op specifieke aandachtsgebieden te kunnen inzoomen en acties te ondernemen gebaseerd op feitelijke informatie. Want de Staat van de Regio brengt trends en ontwikkelingen in beeld in de opgaves waar overheden, bedrijven en kennisinstellingen in Noordoost-Brabant gezamenlijk aan werken: vitale leefomgeving, duurzame bereikbaarheid, aantrekkelijk vestigingsklimaat en behoud van talent.

Relevante cijfers, trends en ontwikkelingen uit de monitor worden toegepast in de ‘planning en control cyclus’ van RNOB, waaronder in dit jaarplan.

1. Vitale Leefomgeving

De opgave ‘Vitale Leefomgeving’ bevat de volgende deelopgaven:
1. Klimaatadaptatie
2. Natuur en Landschap
3. Energietransitie
4. Transitie landbouw

Deze deelopgaven worden opgepakt in het portefeuillehoudersoverleg Duurzame Leefomgeving. De opgave Vitale Leefomgeving gaat ook over sterke steden zoals beschreven in de hoofdstukken 3 en 4 van de Samenwerkingsagenda ‘Richting 2030’.

In 2023 zijn de eerste stappen gezet naar een overkoepelend programma ‘Vitaal landelijk gebied’, waarbij de deelopgaven bij elkaar komen. RNOB vervult de volgende rollen:
- Vooral verbinden van de lopende regionale programma’s in het landelijk gebied;
- Opereren als gesprekspartner richting Rijk en provincie Noord-Brabant om de uitvoering mogelijk te maken;
- Inzetten op meerdere lopende gebiedsprocessen in de regio: NOVEX De Peel, Moerputten-’t Ven-Bossche Broek, Loonse en Drunense Duinen, Dommelvallei-Kampina, Duurzame Polder ’s-Hertogenbosch-Oss, Herperduin, Aadal, Maashorst, Raamvallei en Unesco Maasheggen.

1.1. Klimaatadaptatie

Klimaatbestendig wonen en werken in 2030

Het klimaat verandert. Wereldwijd. De gevolgen hiervan zien we ook in onze regio. We hebben te maken met steeds extremere weersverschijnselen, zoals hitte en droogte van langere duur met schade aan gezondheid, gewassen en natuur. Tegelijkertijd hebben we ook te maken met hevigere buien met die ateroverlast en het overstromingsrisico vergroten. Op hoge en droge (zand)gronden dreigt daardoor een tekort aan water voor de landbouw.

Voor een goede toekomst voor inwoners en bedrijven in onze regio, richten we onze samenleving in op het veranderende klimaat. Dat heet ‘klimaatadaptatie’. Want de gevolgen van klimaatverandering zijn niet allemaal te voorkomen. Wel kunnen we ze zoveel mogelijk beperken.

In het programma Klimaatadaptatie is samen met de regiopartners aan een aantal projecten gewerkt. In 2023 is een deel van deze projecten afgerond en hebben andere projecten een nieuw vervolg gekregen.

Wat willen we doen in 2024?

- Uitvoeren van evaluatie van de projecten waarbij de successen en leerpunten worden beoordeeld. Op basis van de evaluatie zetten we in op vernieuwing en verbetering van de projecten en de versterking van de samenwerking in de regio.
- Opzetten van integrale projecten gericht op een klimaatrobuuste en groene regio samen met het programma Natuur en Landschap.
- Onderzoeken hoe ‘Water en Bodem sturend’ (Rijk) in de praktijk kan worden gebracht aan de hand van workshops bij gemeenten.

- Bijsturen en opzetten van projecten die voortkomen uit de risicodialogen.
- Vervolg geven aan verduurzamen bedrijventerreinen met opgave ‘Vestigingslocaties’.
- Starten met het project Groene gezondheid, aanpassingen in de leefomgeving om de effecten van klimaatverandering op de gezondheid en het leefklimaat te verminderen.
- Uitwerken van risicodialogen naar een uitvoeringsprogramma voor vijf jaar, met koppelkansen als energietransitie, bos- en natuurontwikkeling, aanleg en reconstructie van wegen, etc.
- Ontwikkelen van een ‘handboekje voor gebiedsaanpak’.
- Verkennen van mogelijkheden voor pilots Klimaatadaptieve landbouw in samenwerking met het programma ‘Transitie landbouw’.

Hierin vervult RNOB de volgende rollen:

- Bieden van een platform voor overleg en samenwerking.
- Faciliteren van kennisdeling, ook tussen gemeentes en waterschappen.
- Uitvoeren van gezamenlijke pilots, om elkaar te inspireren en aan te zetten tot actie
- Zijn van een gesprekspartner voor provincie, waterschappen, veiligheidsregio, GGD, nutspartijen en kennisinstellingen.

1.2. Natuur en Landschap

Een robuust natuurnetwerk in de regio

Toenemende bedrijvigheid, veranderingen op gebied van mobiliteit en wonen, de energietransitie en de transitie van de landbouw hebben impact op ons landschap en natuurlijke omgeving. Een veerkrachtige leefomgeving vraagt om een goed evenwicht tussen samenleving en natuur.
Om dat te realiseren, werken we een stevig en robuust natuurnetwerk met natuurkernen, zoals bossen en nationale parken, natuurontwikkelingsgebieden én de verbindingen daar tussen; de “Ecologische Verbindingszones’. Zo houdt ons landschap zijn waarde, ook als vrijetijdsvoorziening en als onderdeel van aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Wat willen we doen in 2024?

- Inventariseren, realiseren en inrichten van Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natuurnetwerk Brabant (NNB).
- Vormgeven aan projecten, volgend op de doelen die zijn gesteld in het programma Natuur en Landschap.
- Input leveren vanuit Natuur en Landschap voor de strategie van het Brabants Programma Landelijk Gebied (BPLG).

1.3. Energietransitie

Klimaatneutraal in 2050

Het Rijk heeft bepaald dat de energievoorziening in 2050 bijna volledig duurzaam moet zijn opgewekt. Hiermee geeft ons land invulling aan de afspraken over het minder uitstoten van CO2 in het Klimaatakkoord van Parijs. Om dit te realiseren is ons land opgedeeld in 30 energieregio's, waaronder Noordoost-Brabant.

Elke regio beschrijft in een Regionale Energiestrategie (RES) haar eigen keuzes voor de opwekking en opslag van elektriciteit en warmte uit duurzame bronnen. De eerste stap is om in 2030 49% minder CO2 uit te stoten. RNOB biedt het platform voor de bestuurders van alle

betrokken RES-partijen voor nadere afstemming hierover. De feitelijke uitvoering ligt bij de RES-organisatie, die geleid wordt door een stuurgroep bestaande uit afgevaardigden van provincie, gemeenten, waterschappen en een netbeheerder.

Wat willen we doen in 2024?

- Bieden van een overlegtafel vanuit RNOB voor afstemming binnen de regio.
- Actief leggen van een relatie met het programma Brabant Schakelt, waar energie een belangrijk spoor is vanwege de netcongestie. Vanuit het belang van de transitie van de landbouw en de leefbaarheid in het landelijk gebied gaan we hier een nadrukkelijkere rol in vervullen, omdat we anders onze regionale ambities niet kunnen realiseren.

1.4. Transitie Landbouw

Toekomstbestendige landbouw in een vitaal buitengebied

Landbouw is van oudsher een belangrijke economische motor voor Noordoost-Brabant. Als primaire sector in de agrifoodketen brengt landbouw voedsel, werk en welvaart. Maar de manier waarop we het voedsel produceren legt ook een druk op de leefomgeving en de gezondheid van mens en dier. Dat vraagt om een transitie van landbouw, naar kringlooplandbouw. In deze transitie werken wij als gemeenten en waterschappen binnen RNOB samen met de omliggende regio's, provincie en het rijk. maar ook met het bedrijfsleven en de kennisinstellingen.

De Kopgroep Transitie Landbouw RNOB zet in op activiteiten die bijdragen aan 'Op weg naar een toekomstbestendige voedselproductie die bijdraagt aan een goed woon-, werk- en leefklimaat in het buitengebied'. Het streven naar een emissievrije veehouderij wordt daarbij niet losgelanten'. Alle activiteiten binnen het programma zijn aan deze ambitie gerelateerd. Daarnaast ziet de Kopgroep Transitie Landbouw dat transitie landbouw het verbindend thema binnen de transitie van het landelijk gebied. De transitie landelijk gebied is noodzakelijk voor het realiseren van grote opgaven als kwaliteit en kwantiteit van water, kwaliteit van de bodem, schonere lucht, meer biodiversiteit en energietransitie. Deze transities vinden allemaal plaats in het landelijk gebied.

Met onderstaande en de lopende acties verwachten wij in 'De Staat van de Regio Noordoost Brabant' waar te nemen dat de indicatoren:

- het aantal agrarische bedrijven (peildatum 2021: 2951 bedrijven) zal afnemen. We verwachten een sterkere daling door de komende maatregelen vanuit de stikstof aanpak (Rijk en provincie) en het Interim Omgevingsverordening (IOV) van de provincie Noord-Brabant. We houden rekening met 20% afname in deze periode;
- het aantal vrijgekomen agrarische bebouwing zal toenemen. We houden rekening met meer dan 550.000 m² aan leegstaande agrarische bebouwing eind 2024.

Wat willen we doen in 2024?

- Uitvoering geven aan Koersnotitie 'Transitie landbouw op dreef' met daarin vooral een regionaal uitvoeringsprogramma op basis van Beleidskader Landbouw en Voedsel van de provincie Noord-Brabant. Daarin is vooral aandacht voor het realiseren van proeftuinen, field labs, campussen en/of proefstallen; inclusief programmering en meerjarenbegroting. Dit voor het vergroten en delen van expertise en bieden van meer experimenteerruimte. RNOB neemt hierin de initiërende en regisserende rol.

- Uitvoering geven aan de Uitvoeringsagenda Mest. We leggen een basis voor het verwerken en opwaarderen van mest als natuurlijke grondstof voor energie en akker- en tuinbouw. RNOB coördineert lopende initiatieven en faciliteert gemeenten bij de realisatie hiervan.
- Met elke gemeente invulling geven aan een passend vorm van kringlooplandbouw op de juiste plek in de betreffende gemeente. De basis hiervoor biedt het rapport ‘Wat kan waar?’ (opgesteld door RNOB) dat in 2023 wordt opgeleverd. RNOB faciliteert en coördineert de ontwikkeling hiervan.
- Implementeren van een expertiseteam voor het uitvoeren van verwachte hoeveelheid werk aan vergunningaanvragen voor stalaanpassingen van veehouders, en delen en ontwikkelen van specialistische kennis over landbouw en werkzaamheden van gemeenten en waterschappen. Het voorstel voor het expertiseteam wordt medio 2023 verwacht en voorgelegd aan de kopgroep Transitie landbouw en aansluitend poho Duurzame Leefomgeving. RNOB neemt hierin de initiërende en regisserende rol.
- Evalueren en herijken van Koersnotitie ‘Transitie landbouw op dreef’ eind 2024. RNOB vervult hierin de initiërende en regisserende rol.
- Evalueren van het Schone Lucht Akkoord (SLA) in onze regio en nieuwe activiteiten uitvoeren.

2. Duurzaam bereikbaar

De opgave ‘Duurzaam Bereikbaar’ bevat de volgende deelopgaven:
1. Verkeersveiligheid
2. Slimme en schone mobiliteit
3. Robuuste infrastructuur

Deze deelopgaven worden opgepakt in het portefeuillehoudersoverleg Ruimte, Mobiliteit en Wonen.

In de aanloop naar de Prioritering van de Samenwerkingsagenda in 2023 is duidelijk geworden dat de programma’s en deelopgaven in principe nog steeds actueel zijn, maar dat het ondersteunen van de ruimtelijke en woonopgaven, en de daarbij horende mobiliteitstransitie, voorop staat. In 2023 wordt daarom samen met Rijk, provincie en gemeenten een regionaal mobiliteitspakket gemaakt, waarvan de uitwerking deels al loopt via lopende programma’s. In 2024 zal hier verder uitwerking aan worden gegeven.

2.1. Verkeersveiligheid

Nul verkeersslachtoffers in 2030

Het wordt steeds drukker op onze wegen. Niet alleen van en naar Noordoost-Brabant maar ook binnen de regio. Met de toenemende verkeerdrukte wordt de kans op ongelukken groter. Naast een goede bereikbaarheid is het vooral belangrijk dat het veilig is om de weg op te gaan.

De oplossing daarvoor ligt niet alleen in een goede infrastructuur met veilige wegen en fietspaden. Ook het gedrag van iedereen die aan het verkeer deelneemt, speelt hierin een belangrijke rol. Mobiel bellen op de fiets of in de auto bijvoorbeeld heeft tot meer ongelukken geleid. Onze regionale aanpak sluit aan bij in het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 en het Brabantse Verkeersveiligheidsplan. De ambitie? Nul verkeersslachtoffers.

Wat willen we doen in 2024?

Uitvoering geven aan het programma Veilige mobiliteit uit het regionaal mobiliteitsprogramma.

2.2. Slimme en schone mobiliteit

Datagedreven en zonder uitstoot de regio door

De toename van het aantal inwoners en bedrijven, hoeveelheid logistiek en verstedelijking leidt tot meer bewegingen van mensen, producten en diensten in, van en naar onze regio. Duurzame mobiliteit is dé oplossing om mensen, producten en diensten letterlijk in goede banen te leiden.

Samen met het rijk, de provincies Noord-Brabant en Limburg, omliggende regio’s, politie en andere belanghebbende organisaties pakken we knelpunten op de weg, het water en het spoor duurzaam aan. We zorgen voor een hoogwaardig openbaar vervoersnetwerk en slimme verbindingen via mobiliteitshubs. Data en slimme technologieën spelen hierbij een prominente rol. Slimme en schone mobiliteit is cruciaal voor de economische ontwikkeling en een aantrekkelijk woon- en leefklimaat in de regio.

Wat willen we doen in 2024?

- Uitwerking geven aan het regionaal mobiliteitspakket voor de ondersteuning van de ruimtelijke en woonopgaven en het programma vitaal platteland.
- Verduurzamen van de vitale locaties in de regio, zoals werklocaties, onderwijs, zorg en cultuur.
- Uitvoering geven aan de programma's Slimme mobiliteit, Versterking van de vitale leefomgeving en Versterking van vestigingsklimaat en verstedelijking van het Regionaal Mobiliteitsprogramma.
- Uitvoering geven aan lopende programma's met Rijk en provincie, zoals toekomstbeeld openbaar vervoer, toekomstbeeld fiets en gedeelde mobiliteit.
- Ondersteunen/versterken van het regionaal klimaat- en schone luchtakkoord.
- Inzetten op mobiliteitstransitie, gedrag en werknemersaanpak.

2.3. Robuuste infrastructuur

Optimaal verbinden via weg, water en spoor

Een goede bereikbaarheid van de regio is van groot belang voor economische groei en een goed woon- en werkklimaat. Om Noordoost-Brabant optimaal te verbinden met de andere sterke economische regio's in binnen- en buitenland, werken we aan een stevig netwerk van hoofdwegen in en rond de regio. Slimme technologieën zorgen daarbij voor een goede doorstroom. Knelpunten lossen we op en we bouwen een fijnmazig, hoogwaardig openbaar vervoersnetwerk dat aansluit bij de regionale mobiliteitshubs.

Wat willen we doen in 2024?

Verbinding leggen tussen diverse programma's en netwerken (MIRT-projecten met rijk en provincie), zoals:

- Station 's-Hertogenbosch als regionaal knooppunt
- Maaslijn
- A50 Bankhoef-Paalgraven inclusief Samenwerkingsagenda
- A2 Deil-Vught
- N65 Vught-Helvoirt
- Programma Hoogfrequent Spoor
- Inzetten op deelmobiliteit en mobiliteitshubs/knooppunten
- N279 Veghel-Helmond
- Uitwerking geven aan een fijnmazig regionaal fietsnetwerk

3. Aantrekkelijk vestigen

De opgave ‘Aantrekkelijk Vestigen’ bevat de volgende deelopgaven:
1. Vestigingslocaties
2. Innovaties en bedrijvigheid
3. Experimenteerruimte

Deze deelopgaven worden opgepakt in het portefeuillehoudersoverleg Economie. Onder dit portefeuillehoudersoverleg vallen de drie kopgroepen Werklocaties, Werkgelegenheid, en Innovatie & Agrifood en de stuurgroep Voeding & Gezondheid.

3.1. Vestigingslocaties

Aantrekkelijk vestigen voor bedrijven

Bedrijven brengen werkgelegenheid en economische groei. Voor een goede toekomst van onze regio is het belangrijk om bedrijven de best passende locaties te kunnen (blijven) bieden. Een vestigingslocatie die duurzaam en toekomstbestendig is ingericht en goed bereikbaar. Met toegang tot kennis, kapitaal, energievoorziening, en niet in de laatste plaats beschikbaar personeel.

In Noordoost-Brabant willen we de start en (door)groei van gevestigde ondernemingen faciliteren en ruimte houden voor nieuwe bedrijven. Daarom stemmen we vraag en aanbod op het gebied van werklocaties (zoals bedrijventerreinen en grotere detailhandelsvestigingen) regionaal met elkaar af. Hiermee stimuleren we tegelijkertijd innovatie en verduurzaming. Niet alleen op bedrijfsniveau, maar bijvoorbeeld ook bij de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen, voorzieningen op de terreinen en revitalisering.

We hebben aandacht voor de vestigings- en huisvestingsmogelijkheden voor de sterke sectoren in de regio en bedrijven die de economische structuur versterken. Binding met de regio, werkgelegenheid en waarde toevoeging aan de regionale economie zijn belangrijke elementen. De structuur in de regio kenmerkt zich door een sterke profilering als Agrifood regio en de daaraan gekoppelde kracht in Logistiek, ICT/data en Farma. De Agrifoodketen kent ook een aanzienlijke exportwaarde. Deze is in de periode 2016-2020 toegenomen met 8,2% tot een waarde van 4.9 miljard euro. Dit is 38,9% van de totale exportwaarde van de regio (bron de Staat van de regio/kerncijfers).

Wat willen we doen in 2024?

- Vraaggericht ontwikkelen van de resultaten van de actualisering van de regionale bedrijventerreinenprogrammering en van de evaluatie van het afsprakenkader vraaggericht ontwikkelen en het uitrollen van de 1-loket werkwijze in verdere optimalisatie en uitvoering van het regionaal bedrijventerreinprogramma in afstemming met de provincie.
- Regionale agenderen van de realisatie van duurzame, klimaatadaptieve en circulaire bedrijven en bedrijventerreinen in de regio Noordoost-Brabant. Dat doen we in samenwerking met de programma’s ‘Klimaatadaptatie’ en ‘Energietransitie’ en in lijn met resultaten van de pilot ‘De Grote Oogst’ van de provincie en de resultaten van de

verkenning van VNO NCW Co-creation. We werken samen met de provincie om het energienet op te waarderen en nieuwe energiebronnen de ruimte te geven.

3.2. Innovaties en bedrijvigheid

Een sterk ondernemers- en innovatieklimaat

De economie in Noordoost-Brabant groeide in 2021 met 4,2% (t.o.v. landelijk 4,9%). Om de economie in onze regio verder te stimuleren, is het noodzakelijk om te blijven investeren in een uitstekend vestigings- en ondernemersklimaat. Door te zorgen voor passende vestigingslocaties en door toegang te bieden tot kennis, kapitaal en personeel leggen we samen met bedrijven en onderwijsinstellingen de basis voor duurzame ontwikkeling, verantwoorde groei en een groot innovatievermogen van het bedrijfsleven. Als samenwerkende overheden zorgen we voor de (ruimtelijke) randvoorwaarden die een sterke bedrijvigheid en innovatie in onze regio mogelijk maken.

Wat willen we doen in 2024?

- Continueren van het organiseren van de regionale ‘MKB innovatietafels’.
- Ondersteunen van innovatie bij het mkb door de uitvoering van de provinciale subsidieregeling Stimuleren van Innovatie in de Regio en de regionale subsidie- en bijdrageregeling Kringlooplandbouw Noordoost-Brabant binnen AgroProeftuin de Peel.

3.3. Experimenteerruimte

Pionieren en innoveren in agrifood

In Noordoost-Brabant is de agrifood sector van oudsher een van de belangrijkste economische pijlers die ook zorgt ook voor werk en bedrijvigheid in andere sterke sectoren. Het maken én eten van voedsel moet echter meer in balans met natuur en omgeving. De agrifood sector schakelt daarom om van ‘meer’ naar ‘beter’.

Als samenwerkende overheden zorgen we voor (ruimtelijke) randvoorwaarden om nieuwe en duurzamere manieren van voedsel produceren en consumeren te ontwikkelen. Experimenteerruimte in de vorm van bijvoorbeeld proefvelden, tijdelijke ontheffing van wetgeving of fysieke test- en ontwikkellocaties om innovatieve ideeën in praktijk te kunnen brengen.

Wat willen we doen in 2024?

- Samen met AgriFood Capital nog sterker inzetten op de koppelingen agrifood - hightech - data - beleid.
- Samen met AgriFood Capital nadrukkelijker inzetten op de concrete transitieopgave in het ‘veld’ (agrariërs en andere spelers in de agrifoodketen).
- Het verder inzetten op experimenteeromgevingen, zoals AgroProeftuin de Peel (Maashorst), Circular Food Center (Veghel) en GreenTech Park Brabant (Boxtel).
- We breiden de experimenteerruimtes in onze regio uit, zoals Grasso (’s-Hertogenbosch) en de Verspillingsfabriek (Veghel).
- Via het programma Voeding & Gezondheid wordt doorgezet met het ontwikkelen en aanleveren van relevante goede voorbeelden voor de samenwerking in FoodNL. Voedseleducatie richting meerdere leeftijdsgroepen blijft de inzet en wordt verder verkend, evenals initiatieven voor gedragsverandering op verspilling (van voedsel en

verpakkingen). Daarnaast wordt op projectbasis opschaling verkend en uitgeprobeerd via interregionale samenwerking zoals in FoodNL en daarop in Europees verband.

4. Behoud van talent

De opgave ‘Behoud van talent’ bevat de volgende deelopgaven:
1. Blijfklimaat
2. Wonen

Deze deelopgaven worden opgepakt in het portefeuillehoudersoverleg Ruimte, Mobiliteit en Wonen.

4.1. Blijfklimaat

Behoud van talent voor onze regio

Boeien en binden van talenten voor Noordoost-Brabant. Dat vraagt om een aantrekkelijk blijfklimaat met betaalbare woningen, fijne voorzieningen en voldoende banen voor onze inwoners. We zetten vooral in op jongeren en jonge gezinnen die we graag willen behouden voor onze regio. Dat geldt ook voor internationale werknemers. Daarnaast hebben we natuurlijk oog voor kwetsbare doelgroepen en senioren.

Om dit te realiseren, trekken we samen op met belanghebbende partijen zoals ondernemers, werkgeversorganisaties en onderwijs- en kennisinstellingen. Een goed blijfklimaat is van groot belang voor de leefbaarheid, economische ontwikkeling en een gezonde toekomst voor onze regio.

Wat willen we doen in 2024?

- Concrete verbinding maken tussen de opgaven arbeidsmarktbeleid en wonen. Het idee is om te starten met een experiment om woningen te bouwen voor specifieke doelgroepen voor werknemers waar behoefte aan is. Hierbij is ook een Migratie Informatiepunt in gedachten als wegwijsfunctie en voor de participatie en integratie van internationale werknemers.
- Uitvoering geven aan het ruimtelijk voorstel en de afweging van alle ruimtelijke opgaven (in 2023 gestart) samen met provincie en Rijk. Het ruimtelijke voorstel is het eindproduct van het programma ‘Brabant Schakelt’. We onderzoeken samen met de provincie of en zo ja, hoe een Omgevingsagenda kan helpen om de opgaven richting uitvoering te brengen. We werken aan een eigen regionale koers, die we als bouwsteen kunnen gebruiken voor diverse ruimtelijke afwegingen.
- Uitvoering van de tweede fase van de uitwerking Nationale Omgevingsagenda Brabant-Limburg, waaruit mogelijk financiële en capacitaire toezegging volgt. Het Rijk is trekker van deze agenda, waar de regio partner van is. Met het nieuwe kabinet is het nog niet zeker of dit instrument ook blijft.
- Uitvoering geven aan de geactualiseerde Regionale Omgevingskoers (in 2023 uit te voeren) als basis voor regionale en lokale opgaven/ruimtelijke keuzes. Een aantrekkelijke regio vraagt om een goede balans tussen stad en land en integrale afweging van ruimtevragers. Met de regionale woondeals trekt het Rijk de woningbouwvraag naar voren. Dat maakt het eens te meer noodzakelijk voor de gehele regio, alle ruimtevragers integraal tegen elkaar af te wegen en de juiste keuzes te maken. Daarvoor is actualisering van de Regionale Omgevingskoers noodzakelijk.

4.2. Wonen

Een fijn woonklimaat

Er wonen steeds meer mensen in onze regio. De samenstelling van de bevolking verandert onder andere als gevolg van vergrijzing en steeds kleinere gezinnen. Door een tekort aan betaalbare en gemiddeld geprijsde koop- en huurwoningen komen vooral starters moeilijk aan een eigen huis.

Met betaalbare woningen op de juiste plek, goede voorzieningen en een groot aanbod van banen, willen we Noordoost-Brabant aantrekkelijk houden om in te wonen en werken; vooral voor jongeren, jonge gezinnen en internationale werknemers. Samen met de provincie Noord-Brabant stellen de gemeenten periodiek een regionale woonagenda op. Op deze manier willen we het woningaanbod de komende jaren beter laten aansluiten op de behoefte en doelgroepen in onze regio.

Wat willen we doen in 2024?

- Uitvoering geven aan de Regionale Woondeal die gemeenten, rijk, provincie en de in de regio werkzame woningbouwcorporaties in 2023 met elkaar hebben gesloten. In de Regionale Woondeal zijn de volkshuisvestelijke samenwerkingsafspraken en realisatie van nieuwbouwwoningen vastgelegd. Het is het regionale bod op de landelijke woonopgave (gesteld door BZK). De wettelijke bevoegdheid voor de verdere uitwerking van de afspraken ligt bij gemeenten, in de gemeentelijke woon-zorgvisies. Op regionale schaal werken we bij de uitwerking aan de verbindingen met de andere maatschappelijke opgaven die belangrijk zijn voor de regio. In ieder geval betreft het de integratie van de ruimtelijke afweging met de verstedelijkingsstrategie. De gemaakte woningbouwafspraken betreft namelijk onder andere het bouwen van de juiste woningen op de juiste plek.
- Consolideren en uitbouwen van het regionaal woonoverleg. De integrale aspecten van het wonen op regionaal niveau verder duiden en uitwerken.
- Gezamenlijk en proactief optrekken als regio richting provincie en Rijk.
- Vertalen van de uitkomst van het woonwensenonderzoek van 2023 in concrete acties.

5. Een sterk verhaal

Vertellen over de trots en kracht van de regio

Op brede welvaart scoort onze regio goed (bron: CBS). Het is een regio van doeners, durvers en dromers die door samen te werken steeds voor vernieuwing zorgen op economisch gebied, op onderwijsgebied en op woongebied. Maar niet veel mensen weten dat en daarmee is onze regio ‘het best bewaarde geheim’.

We willen het positieve verhaal over Noordoost-Brabant én onze trots uitdragen. Met de kernboodschap van Noordoost-Brabant als basis voor onze lobby- en PR, Public Affairs en communicatie-activiteiten. Zo boeien en binden we talenten aan onze regio en maken we nóg meer ruimte voor innovatie en bestaande en nieuwe bedrijvigheid.

We vertellen over onze regio om:

1. elkaar (raden/AB-waterschappen, bestuurders en ambtelijke organisaties) te inspireren en te versterken in de rollen in RNOB;
2. stakeholders, waaronder provincie, rijk en bedrijfsleven, bij onze samenwerking te betrekken en
3. bedrijven en talenten naar de regio te halen en te behouden.

Het verhaal van onze regio, de urgentie van de regionale opgaven en de keuzes voor programma's en projecten die we in regionale samenwerking maken, onderbouwen we met feiten en cijfers uit de Staat van de Regio Noordoost-Brabant. Dat doen we zowel in onze communicatie-activiteiten als in onze programma's en projecten. Samen met de economische ontwikkelorganisatie AgriFood Capital en de arbeidsmarktsamenwerking Noordoost Brabant Werkt dragen we de kracht en trots van Noordoost-Brabant uit. Regio Deal Noordoost Brabant biedt daarvoor een extra (communicatie)podium. Zo zetten we met elkaar Noordoost-Brabant op de (inter)nationale kaart.

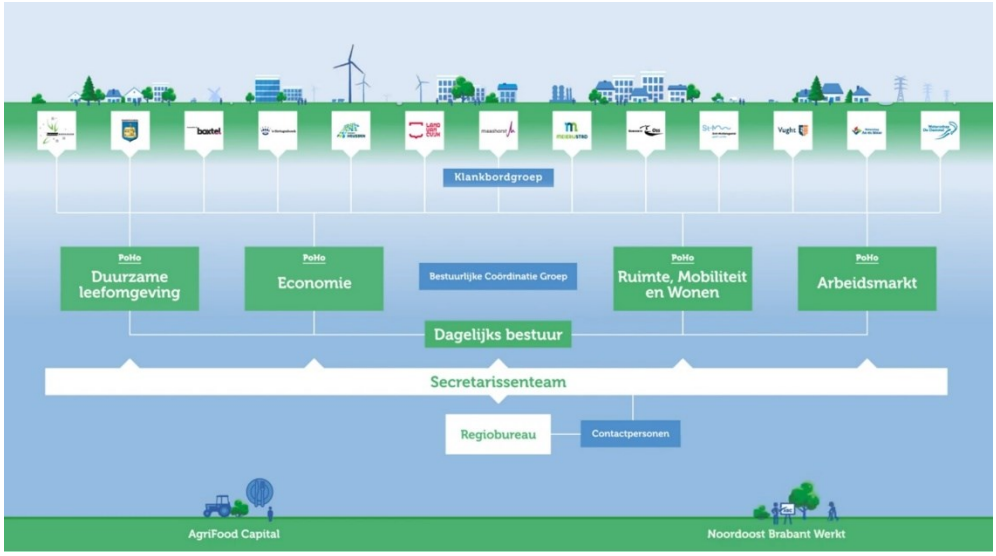
Wat willen we doen in 2024?

- Opstellen van een strategieagenda/werkplan public affairs door de ambtelijke werkgroep Strategie. Met o.a. voorbereidingen op de lobby voor de landelijke verkiezingen in 2025.
- Instellen van een Bestuurlijk Kernteam Lobby en Bestuurlijke trekkers benoemen per lobbydossier. In die lobby worden we noodgedwongen selectiever. We zitten in op de Regio Deal, het Nationaal Programma landelijk gebied (o.a. stikstofaanpak) en wonen en mobiliteit.
- Samenwerken met (de klankbordgroepen van) VNO/NCW Brabant/Zeeland op belangrijke lobbydossiers voor het bedrijfsleven zoals infrastructuur, energie en arbeidsmarkt
- Verstevigen van de samenwerking met de provincie Noord-Brabant waarbij we inzetten op betrokkenheid van onze regio aan de voorkant van beleidsprocessen. Dat doen we, waar mogelijk, samen met de andere regio’s in Brabant.
- Doorontwikkelen en actualiseren van de Monitor ‘Staat van de Regio’. Met name op de onderdelen klimaat en water.
- Samen met BOM en de provincie Noord-Brabant vooral programmatische samenwerkingsmogelijkheden met de andere Brabantse regio’s/3H’s verkennen.

6. Samenwerking

6.1. Bestuurlijke samenwerking

Wát we doen, hebben we vastgelegd in de Samenwerkingsagenda ‘Richting 2030’. Hoe we het doen, hebben we vastgelegd in een Samenwerkingsconvenant. In onze samenwerking hebben we samen onze spelregels bepaald. In een kort animatiefilmpje is de organisatie van de samenwerking toegelicht.

Organisatie samenwerking in RNOB.

Op basis van een prioritering in de opgaven van de regionale Samenwerkingsagenda ‘Richting 2030’ hebben we in 2023 aanpassingen gedaan in de aanpak van de hoofdopgaven. Ten tijde van het opstellen van dit jaarplan zijn hier nog geen besluiten over genomen. Dit jaarplan is echter wel gebaseerd op het voorstel. Eventuele wijzigingen in dit voorstel zullen in het najaar van 2023 worden doorgevoerd in de betreffende werkplannen voor 2024. Deze prioritering is noodzakelijk vanwege de beperkte beschikbare middelen en capaciteit enerzijds en actuele ontwikkelingen, lokale coalitie-/bestuursakkoorden en kansen uit het landelijk regeerakkoord anderzijds.

Regionale thema’s raken steeds meer met elkaar verweven en dat maakt de opgaven complexer. Langs sectorale lijntjes werken alleen is niet langer voldoende. We moeten steeds meer opgavegericht werken. Ook de behoeften en verwachtingen van burgers veranderen. Deze ‘publieke waarde-behoefte’ van Noordoost Brabant verschuift naar minder focus op economische vraagstukken en meer focus op vraagstukken als ruimte, klimaatopgave, leefbaarheid, gezondheid, vitale toekomst voor cultuur en onderwijs. Kortom, de mens komt steeds meer centraal te staan. Het ‘maatschappelijker’ worden van de publieke waarde-behoefte vraagt om een goede balans tussen maatschappelijke, economische en bestuurlijke ecosystemen. Dit vraagt in de toekomst een verbreding van de (nieuwe) agenda en een andere invulling van de regionale samenwerking.

Wat willen we doen in 2024?

- Het zetten van de volgende stappen in deze zoektocht. Wij hopen in 2024 een nieuwe Regio Deal te sluiten, die hieraan een nieuwe impuls kan geven.
- De monitor Staat van de regio is een groeimodel en wordt in 2024 aangevuld met o.a. data over klimaat en water. De monitor wordt de basis voor verantwoording in de jaarverslagen van RNOB op onze Samenwerkingsagenda. De Klankbordgroep Raadsleden is hierbij betrokken.

6.2. Nationale samenwerking

RNOB zoekt actief de samenwerking met andere partijen. Natuurlijk in de eerste plaats met de gemeenten en waterschappen in Noordoost-Brabant. Een andere belangrijke samenwerkingspartner is de provincie Noord-Brabant. In 2024 trekken we de lijn om als één overheid samen te werken verder door. Dat doen we op een aantal dossiers zoals in de aanpak van de Peel, de aanpak van de stikstofproblematiek via het Brabants Programma Landelijk Gebied, de mobiliteitsopgave en de woonagenda. De uitdaging in 2024 zal ook zijn om de dossiers op de juiste manier aan elkaar te verbinden zonder erin verstrikt te raken. Dat vraagt een helder ruimtelijk afwegingskader om alle ruimteclaims op een goede manier te ordenen. En wellicht kunnen niet alle claims gehonoreerd worden.

Wat willen we doen in 2024?

- Op tafel leggen van ruimtelijke afwegingen en keuzes via de actualisering van de Regionale Omgevingskoers en het programma Brabant Schakelt van de provincie Noord-Brabant waarin de claims op ruimte vanuit wonen, landelijk gebied, energie en klimaat worden afgewogen.
- Uitbreiding van de samenwerking met de waterschappen. De waterschappen maken al een aantal jaren deel uit van onze samenwerking in RNOB verband. We gaan in die samenwerking een nieuwe fase in doordat we een aantal opgaven uit de Regionale Samenwerkingsagenda daadwerkelijk koppelen aan de wateropgaven en vice versa. Niet op de laatste plaats vanwege de noodzaak om water en bodem meer sturend te maken in de ruimtelijk ordening. Dat komt het best tot uitdrukking in de samenwerking in het landelijk gebied en in de gebiedsgerichte aanpakken. De één-overheidsgedachte wordt hier steeds meer realiteit.

Samenwerking met het Rijk

De samenwerking met het Rijk zal in 2024 vooral gestalte krijgen langs de lijnen van de Regio Deal, het Nationaal Programma Landelijk Gebied (o.a. stikstof aanpak) en de opgave op het gebied van wonen en mobiliteit (verstedelijkingsagenda). De uitwerking van het principe om water en bodem meer sturend te maken, zal ook op de agenda staan van de samenwerking met het Rijk.

Interregionale samenwerking

RNOB werkt ook samen met andere regio's. Heel actief doen we dat in NOVEX De Peel met de Metropoolregio Eindhoven (MRE) en Noord- en Midden-Limburg. Specifiek voor 2024 staat een Regionale Investeringsagenda voor de Peel op onze agenda. Deze is in 2022 opgestart. Ook in sommige lobby-dossiers trekken we samen op zoals in de A50-corridor (met MRE) en in de verstedelijkingsakkoorden (wonen en mobiliteit). Verder neemt RNOB deel aan het

netwerk Regionaal Samenwerken van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Voor de intensivering van de contacten met andere regionale en buitenlandse samenwerkingen is in 2022 in het Dagelijks Bestuur een portefeuillehouder ‘interregionale samenwerking’ aangesteld.

Wat willen we doen in 2024?

- Verkennen van de samenwerkingsmogelijkheden en gezamenlijke lobby-inspanningen met de andere Brabantse regio’s . Dat doen we ook met de andere triple helix organisaties in Brabant en de BOM via onze deelname in AgriFood Capital. Thema’s die daar op de agenda staan zijn circulariteit en digitalisering/data/AI.
- Verkennen van andere mogelijkheden voor interregionale samenwerking.

6.3. Internationale samenwerking

In het domein agrifood ondersteunt RNOB de samenwerking van AgriFood Capital met Regio Foodvalley en Greenport Venlo in FoodNL. Als FoodNL ontwikkelen de partners internationale proposities op de thema’s Voeding & Gezondheid en Eiwittransitie.

Naast de gezamenlijk inzet op het agrifood domein van AgriFood Capital met de provincie Noord-Brabant en de FoodNL-partners kijken we ook actief naar samenwerking op andere terreinen zoals klimaat, natuur en arbeidsmarkt. Hierbij maken we gebruik van de bestaande netwerken en relaties die de afgelopen jaren zijn opgebouwd en kijken hoe we de brede maatschappelijke opgaven van de regio ook in Europees verband kunnen aanpakken.

Wat willen we doen in 2024?

- Uitbreiden van ons internationale netwerk via gerichte bezoeken en netwerkmomenten.
- Ontwikkelen van concrete proposities op het gebied van eiwittransitie en voeding & gezondheid in FoodNL verband. Dat doen we samen met internationale partners.
- Ondersteunen van de doorontwikkeling van de samenwerking van AgriFood Capital met provincie Noord-Brabant en andere regionale spelers op het internationale agrifood dossier, onder andere in het samen optrekken in relevante Europese netwerken.
- Uitbreiden van de oriëntatie op het agrifood domein naar de brede maatschappelijke opgaven van onze regio om ook voor die onderwerpen gebruik te kunnen maken van Europese netwerken, kennis en ondersteuningsmogelijkheden.

7. Communicatie en organisatie

7.1. Communicatie

We zetten onze communicatieactiviteiten van 2023 voort in 2024 met als doel om alle direct betrokkenen (raden, colleges en ambtelijke ondersteuners) te ondersteunen in hun rol binnen de regionale samenwerking. Dat doen we vooral door zichtbaar te maken hoe we samenwerken en wat samenwerken in RNOB oplevert, met name voor inwoners en bedrijven. De kernboodschap van de regio Noordoost-Brabant vormt de basis van al onze communicatie- én lobbyactiviteiten.

Middelen en kanalen

De website www.rnob.nl is het centrale communicatiemiddel. Hier is alle informatie te vinden over de rol van 'de regio', de ambities voor Noordoost-Brabant, onze programma's en projecten, ervaringsverhalen van direct betrokkenen, nieuws en actualiteiten en hoe RNOB is georganiseerd (inclusief de aangesloten gemeenten en waterschappen).

In een maandelijkse nieuwsbrief brengen we interviews en nieuws over programma's en projecten, inclusief de projecten van Regio Deal Noordoost Brabant waar RNOB penvoerder van is. We zijn actief op social media (Twitter en LinkedIn). Rond specifieke onderwerpen organiseren we extra communicatie-activiteiten, bijvoorbeeld in de vorm van themabijeenkomsten samen met de griffiers en/of stakeholders uit onze regio. De Klankbordgroep Raadsleden ondersteunt en adviseert over onze communicatie, zodat de gemeenten en waterschappen zo goed mogelijk bij RNOB zijn aangesloten.

7.2. Financieel beheer, personeel en huisvesting

RNOB werkt nauw samen met de werkorganisaties AgriFood Capital en Noordoost Brabant Werkt Samen streven we naar maximale samenhang en synergie door gezamenlijk op te trekken op het gebied van communicatie, administratie, secretariaat en overlegstructuren. Ook draagt de gezamenlijke huisvesting (op een deel van de tweede verdieping) in Agri & Food Plaza bij aan de netwerksamenwerking met de stakeholders die ook hier en in de nabijheid gevestigd zijn.

Het Regiobureau bestaat uit een regiomanager, een proces- en projectondersteuner, twee parttime secretarissen, een parttime regisseur communicatie, een parttime programmamanager Regio Deal en een (gedetacheerde) strateeg.

Daarnaast detacheren de gemeenten en waterschappen parttime medewerkers, zoals programmaregisseurs, administratiemedewerker, een controller en de secretarissen voor portefeuillehoudersoverleggen. Incidenteel huurt het Regiobureau mensen in. Een ingehuurde administratief medewerker en de controller zorgen voor de strategische en dagelijkse afhandeling van de inkomende en uitgaande geldstromen. De slagkracht wordt voornamelijk bepaald door de ambtelijke capaciteit die door de deelnemende gemeenten en waterschappen zelf ter beschikking wordt gesteld. De afspraak is gemaakt dat iedereen naar rato levert. Kan de capaciteit niet geleverd worden, dan staat daar een financiële vergoeding tegenover. Facilitaire zaken worden afgenomen bij Agri & Food Plaza op de Onderwijsboulevard in 's-Hertogenbosch.

8. Begroting 2024

8.1. Inkomsten

RNOB beheert de middelen uit de Regiorekening, totaal ruim € 2,8 miljoen. Om deze reden wordt in dit jaarplan de Regiorekening gepresenteerd. Inkomsten en uitgaven aan tijdelijke programma's, zoals de Regio Deal, het Interbestuurlijk Programma Vitaal Platteland (IBP) en de Subsidieregeling en Bijdrageregeling Kringlooplandbouw Noordoost-Brabant zijn in dit jaarplan en begroting verwerkt voor zover deze via de Regiorekening RNOB worden vereffend. Een deel van de bijdragen gaat rechtstreeks naar de projectuitvoerende partners en vormt geen onderdeel van deze begroting.

Omschrijving	Financier	Bedrag in €
Bijdrage convenantpartners (o.b.v. schatting 660.000 inwoners in de regio)	Gemeenten en Waterschappen	2.768.700
Vergoeding coördinatie impulsregeling	Provincie Noord Brabant	30.922
Bijdrage Partners Regiodeal	AgriFood Capital | Provincie Noord Brabant | Noordoost Brabant Werkt	60.000
TOTAAL		**2.834.692**

Op basis van de afspraken in het Samenwerkingsconvenant storten de gemeenten en waterschappen uit de regio een financiële bijdrage op Regiorekening. Voor de gemeenten is dit jaarlijks € 3 per inwoner. De bijdrage van beide waterschappen voor het Regiorekening is 6,5% van de totale bijdragen van alle gemeenten (op basis van € 3,-). Daarnaast is er een jaarlijkse bijdrage van de gemeenten uit de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant. Deze bedraagt € 1 per inwoner voor het programma arbeidsmarkt, dat wordt uitgevoerd door de organisatie Noordoost Brabant Werkt. Met deze bijdragen ontstaat een werkbudget. De gemeente Heusden en de waterschappen zijn geen onderdeel van de arbeidsmarktregio Noordoost-Brabant en dragen dan ook niet bij.

De middelen worden vervolgens op grond van het bestuursconvenant 2021 - 2024 verdeeld over de organisaties RNOB (€ 1,56 per inwoner), AgriFood Capital (€ 1,44 per inwoner) en Noordoost Brabant Werkt (€ 1,00 euro per inwoner). De onttrekking uit de reserve is mogelijk, waarbij de reserve ruim op voldoende niveau blijft.

Samenwerken in RNOB, AgriFood Capital en Noordoost Brabant Werkt stelt ons in staat om financiering te krijgen van met name Provincie, Rijk en Europa. Deze bijdragen zijn bedoeld voor projecten die de gemeentegrenzen overstijgen. Het is altijd geoormerkt geld; dit kan alleen gebruikt worden voor specifieke doelstellingen. In de meeste gevallen gaat het om bijdragen op basis van cofinanciering: van de deelnemende gemeenten of de regionale samenwerking zelf wordt ook een bijdrage gevraagd. Zo leidt de samenwerking tot extra mogelijkheden.

8.2. Uitgaven

UITGAVEN			
Opgave	**Deelopgave**	**Portefeuillehouders**	**Bedrag in €**
Vitale leefomgeving	Algemeen	Duurzame Leefomgeving	10.000
	Vitaal landelijk gebied		55.000
	Klimaatadaptatie		10.000 (*)
	Natuur en Landschap		40.000
	Energietransitie		(**)
	Transitie Landbouw ▪ Beleid en ondersteuning ▪ AgroProeftuin de Peel		 20.000 30.000
Duurzaam bereikbaar	Algemeen	Ruimte, Mobiliteit en Wonen	45.000
	Slimme en schone mobiliteit		(***)
	Verkeersveiligheid		(***)
	Robuuste infrastructuur en netwerken		(***)
Aantrekkelijk vestigen	Algemeen	Economie	75.000
	Regelingen		175.000
	Vestigingslocaties		(***)
	Innovaties en bedrijvigheid ▪ Voedsel & gezondheid ▪ Internationale samenwerking		 50.000 10.000
	Experimenteerruimte		(***)
Behoud van talent	Blijfklimaat	Ruimte, Mobiliteit en Wonen	(***)
	Wonen		(***)
Een sterk verhaal		Dagelijks bestuur	25.000
Partners			
Economie	AgriFood Capital	Economie	999.000
Arbeidsmarkt	Noordoost Brabant Werkt	Arbeidsmarkt	660.000
Regiodeal		Dagelijks bestuur	107.000
Bestemmingreserve (nieuwe kansen)			27.838
TOTAAL PROGRAMMATISCHE UITGAVEN			**2.338.838**
Organisatie			
Bestuurlijke samenwerking	DB | BCG | Colleges/DB-waterschap | Raden/AB-waterschap	Dagelijks bestuur	25.000
Regiobureau	Personeel		302.640
	Inhuur		33.408
	Organisatiekosten		86.549
Subsidiebeheer & Coördinatie Regelingen			48.257
TOTAAL EXPLOITATIEKOSTEN			**495.854**
TOTAAL UITGAVEN			**2.834.692**
BEGROTINGSSALDO			**0**

(*) programmakosten worden gefinancierd door de Watersamenwerking
(**) uitvoering door Stuurgroep RES-organisatie (= geen onderdeel RNOB)
(***) budget uit 'algemeen' van betreffende poho

Bijlage 1

Samenhang opgaven en programma's

De samenhang tussen opgave, deelopgave, programma en portefeuilles

Opgave	Deelopgave	Programma	Portefeuille	2e portefeuille
Vitale leefomgeving	Klimaatadaptatie - verduurzamen bedrijventerreinen	Klimaatadaptatie Economie Mobiliteit	Duurzame Leefomgeving	Ruimte Mobiliteit Wonen Economie
	Natuur en Landschap	Natuur en landschap	Duurzame Leefomgeving	Ruimte, Mobiliteit en Wonen
	Energietransitie (wordt opgepakt in RES)	Energie	Duurzame Leefomgeving	Ruimte, Mobiliteit en Wonen Economie Arbeidsmarkt
	Transitie Landbouw	Transitie landbouw	Duurzame Leefomgeving	Ruimte
Duurzaam bereikbaar	Slimme en schone mobiliteit	Mobiliteit	Ruimte, Mobiliteit en Wonen	Duurzame leefomgeving
	Verkeersveiligheid	Mobiliteit	Ruimte, Mobiliteit en Wonen	-
	Robuuste infrastructuur en netwerken	Ruimte, Mobiliteit	Ruimte, Mobiliteit en Wonen	Economie Arbeidsmarkt
Aantrekkelijk vestigen	Vestigingslocaties - verduurzamen bedrijventerreinen	Economie, Klimaatadaptatie Mobiliteit	Economie	Ruimte, Mobiliteit en Wonen Duurzame Leefomgeving
	Innovaties en bedrijvigheid - voeding & gezondheid	Economie	Economie	Arbeidsmarkt
	Experimenteerruimte	Economie	Economie	-
Behoud van talent	Blijfklimaat	Wonen Ruimte Economie	Ruimte Mobiliteit Wonen	Economie, Arbeidsmarkt Duurzame Leefomgeving
	Wonen	Wonen	Ruimte Mobiliteit Wonen	Economie Arbeidsmarkt
	Leefbaar en aantrekkelijk	Ruimte Mobiliteit Wonen Economie	Ruimte Mobiliteit Wonen	Economie Arbeidsmarkt
Een sterk verhaal	(Inter)regionale samenwerking	Strategie	Dagelijks bestuur	-
	Nationale samenwerking	Strategie	Dagelijks bestuur	-
	Internationale samenwerking	Strategie	Dagelijks bestuur	-
	Communicatie	Strategie	Dagelijks bestuur	-